ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A420168720
Lietas arhīva Nr. AA43-0384-21/8
ECLI:LV:ADAT:2021:0603.A420168720.20.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2021.gada 3.jūnijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente Irina Kaļiņina,
tiesnese Santa Liniņa un tiesnese Roze Paegle

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /pers. B/ pieteikuma par Rīgas bāriņtiesas 2020.gada 10.marta lēmuma Nr.1-6/539 atcelšanu, sakarā ar /pers. B/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2020.gada oktobra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2019.gada 31.oktobra lēmumu civillietā Nr.C30685319 /pers. C/ (pieteicējas /pers. B/ māte) nodibināta pagaidu aizgādnība bez rīcībspējas ierobežojuma viņas interešu nodrošināšanai, piešķirot pagaidu aizgādnim vest šādas /pers. C/lietas: maksājumu izdarīšanu un saņemšanu; darījumu slēgšanu; rīcību ar mantu un tās pārvaldību. Pagaidu aizgādnība /pers. C/ nodibināta līdz jauna nolēmuma pieņemšanai šajā jautājumā, bet ne ilgāk par diviem gadiem, t.i., ne ilgāk kā līdz 2021.gada 31.oktobrim (turpmāk – lēmums par pagaidu aizgādnības nodibināšanu).

Ar Rīgas bāriņtiesas (turpmāk – Bāriņtiesa) 2019.gada 26.novembra lēmumu Nr.1-6/2471 par /pers. C/pagaidu aizgādni uz lēmumā noteikto termiņu un tajā noteikto lietu vešanai iecelta pieteicēja.

[2] Bāriņtiesā saņemti /pers. C/ vārdā noformēti 2020.gada 16.janvāra u n 2020.gada 24.janvāra iesniegumi, kuros norādīts, ka /pers. C/ nevēlas, lai par viņas pagaidu aizgādni būtu viņas meita, lūdz veikt visas nepieciešamās darbības, lai pieteicēja tiktu atcelta no viņas pagaidu aizgādņa pienākumu pildīšanas. Iesniegumos lūgts par /pers. C/pagaidu aizgādni iecelt viņas mazdēlus /pers. H/ un /pers. H/.

[3] Ar Bāriņtiesas 2020.gada 10.marta lēmumu Nr.1-6/539 pieteicēja atlaista no /pers. C/pagaidu aizgādņa pienākumu pildīšanas un par /pers. C/pagaidu aizgādni uz lēmumā par pagaidu aizgādnības nodibināšanu noteikto termiņu un tajā noteikto lietu vešanai iecelts /pers. H/. Pārsūdzētais lēmums pamatots ar turpmāko.

[3.1] Bāriņtiesa atsaucas uz Civillikuma 356.pantu, 216.pantu, 254.pantu, 286.pantu un Bāriņtiesu likuma 41.panta pirmo daļu un 42.panta pirmās daļas 3.punktu.

[3.2] /pers. C/ nodibināta pagaidu aizgādnība bez rīcībspējas ierobežojuma viņas interešu nodrošināšanai, piešķirot pagaidu aizgādnim vest šādas /pers. C/lietas: maksājumu izdarīšanu un saņemšanu, darījumu slēgšanu, rīcību ar mantu un tās pārvaldību.

Lietā tika konstatēts, ka pieteicēja lūgusi SIA /Nosaukums A/ nodrošināt, ka /pers. C/ no 2020.gada 6.janvāra līdz 21.februārim, atrodoties minētajā iestādē, netiekas vai kādā citā veidā neuztur fizisku vai vizuālu saskari ar mazdēliem /pers. D/ un /pers. H/, tādējādi ierobežojot un pārkāpjot /pers. C/privāttiesiskās tiesības uz komunikāciju.

Pieteicēja, pārkāpjot pilnvarojuma robežas, ir izprasījusi mobilo telefonu operatoram /pers. C/ telefona saziņas izdrukas, saņēmusi /pers. C/korespondenci, pārkāpjot /pers. C/ privātās dzīves, korespondences neaizskaramību. Tāpat

pieteicēja, pārkāpjot savas kā pagaidu aizgādnes pilnvaras un Civillikuma 286.pantā noteikto, noslēdza /pers. C/ vārdā cesijas līgumu un tā atcēlēja līgumu.

Neskatoties uz to, ka pieteicējai bija zināmas aizgādņa tiesības un pienākumi, viņa apzināti veikusi darbības, kas neatbilst /pers. C/ interesēm.

[3.3] Atbilstoši Civillikuma 355.panta otrajā daļā noteiktajam ņemams vērā aizgādnībā esošās personas viedoklis. /pers. C/ ir izteikusi viedokli, ka viņa nevēlas, lai par viņas pagaidu aizgādni būtu viņas meita – pieteicēja –, jo viņa ir pielietojusi emocionālo vardarbību un ierobežojusi mātes fizisko brīvību. /pers. C/ izteikusi lūgumu par viņas pagaidu aizgādni iecelt mazdēlu /pers. H/.

[3.4] /pers. H/ vēlas tikt iecelts par /pers. C/ pagaidu aizgādni un apliecināja, ka nodrošinās/pers. C/ intereses saistībā ar nodokļu maksājumu parādu Valsts ieņēmumu dienestam. /pers. H/ ir izpratne par /pers. C/ nepieciešamo veselības aprūpi, ģimeniskās vides nodrošināšanu. /pers. H/ nav narkologa un psihiatra uzskaitē, nav krimināli sodīts, kā arī pret viņu nav ierosināti maksātnespējas procesi.

Ņemot vērā minēto, secināts, ka /pers. H/ ir pagaidu aizgādņa pienākumu pildīšanai nepieciešamās spējas un īpašības, un, lai nodrošinātu /pers. C/ interešu pārstāvību, /pers. H/ ir ieceļams par /pers. C/ pagaidu aizgādni.

[4] Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicējas pieteikums par Bāriņtiesas 2020.gada 10.marta lēmuma Nr.1-6/539 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) atcelšanu. Pieteikums pamatots ar šādiem argumentiem.

[4.1] Bāriņtiesa pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 66.pantu, jo pārsūdzētajā lēmumā nav norādīti apsvērumi, kas iestādei būtu jāapsver saskaņā ar minētā panta pirmo daļu. Bāriņtiesa ir tendenciozi ņēmusi vērā tikai daļu no faktiem, kas izriet no lietas materiāliem un kas šķietami ir par labu pieteicējas atcelšanai un /pers. H/ iecelšanai par pagaidu aizgādni, taču vienlaikus Bāriņtiesa ir ignorējusi citus faktus, kas apliecina, ka /pers. C/ interesēs būtu pieteicējas kā aizgādņa saglabāšana, savukārt /pers. H/ iecelšana par /pers. C/ pagaidu aizgādni apdraud /pers. C/ tiesiskās intereses.

[4.2] Ambulatorās tiesu psihiatriskās ekspertīzes atzinumā Nr.02.02.-04/4527/2020 secināts, ka /pers. C/ ir jaukta kortikālā un subkortikālā vaskulārā demence (plānprātība) un tās dēļ /pers. C/ ir zudusi lielākā daļa garīgo spēju. /pers. C/ nespēj saprast un vadīt savu rīcību, tostarp formulēt savu viedokli pagaidu aizgādnības jautājumā, taču pārsūdzētajā lēmumā minētais aspekts vispār nav vērtēts.

Bāriņtiesa ir prettiesiski ņēmusi vērā /pers. C/ vārdā sagatavoto rakstveida viedokli. Ņemot vērā, ka /pers. C/ iesniegumi ir iesniegti datorrakstā, tie ir gari un sarežģīti, pastāv pamats uzskatīt, ka tos nav sagatavojusi pati /pers. C/ un tajos netiek atspoguļota /pers. C/ brīvi un patiesi pausta griba.

[4.3] Bāriņtiesa, atceļot pieteicēju no aizgādņa pienākumu veikšanas, ir vērtējusi kā pārkāpumu to, ka pieteicēja centās uz laiku, kamēr neatrodas Latvijā, pasargāt /pers. C/ no /pers. H/ un /pers. D/, jo bija vērsusies pret /pers. D/ ar pretenziju par faktu, ka, izmantojot internetbankas pakalpojumus, no /pers. C/ bankas konta uz /pers. D/ bankas kontu ir veikts naudas pārskaitījums 90 000 *euro* apmērā.

Attiecībā par korespondences saņemšanu nav saprotami Bāriņtiesas pārmetumi, proti, kādu /pers. C/ korespondenci pieteicēja ir saņēmusi. Arī Bāriņtiesas pārmetumi par telefona izdruku izprasīšanu ir nepamatoti, jo šāda fiziskās personas datu apstrāde, lai aizsargātu šīs personas tiesiskās intereses, ir atļauta, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes 2016.gada 27.aprīļa Regulu (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) 6.panta 1.punkta „f" apakšpunktu. Bāriņtiesa nav norādījusi, konkrēti kādu tiesību normu, pieprasot šīs telefona izdrukas, pieteicēja būtu pārkāpusi.

Bāriņtiesa ir ignorējusi arī faktu, ka /pers. H/ un /pers. D/ ir nokārtojuši /pers. C/ elektronisko parakstu un viņas vārdā sūta elektroniski parakstītus iesniegumus, norādot, ka /pers. C/ piekrīt elektroniskai saziņai uz norādīto e-pasta adresi, lai gan viņa neprot rīkoties ar datoru.

[4.4] Par pārsūdzētajā lēmumā norādīto, ka pieteicēja, pārkāpjot savas kā pagaidu aizgādnes pilnvaras un Civillikuma 286.pantā noteikto, noslēdza /pers. C/ vārdā cesijas līgumu un tā atcēlēja līgumu, norādāms turpmāk minētais.

Pieteicējai kā pagaidu aizgādnei, veicot pārbaudi par iepriekš /pers. C/ veiktajiem darījumiem, tika konstatēts, ka pieteicējas māte ir bijusi iesaistīta aizdomīgā darījumā ar SIA „/Nosaukums A/ " un SIA /Nosaukums B/. Proti, 2016.gada 20.oktobrī /pers. C/ ir izsniegusi SIA „/Nosaukums A/" aizdevumu 41 040 *euro* apmērā, savukārt aizdevuma atmaksu ir veikusi SIA /Nosaukums B/ 2017.gada 22.jūnijā, pamatojoties uz 2017.gada 3.janvārī noslēgto cesijas līgumu. Par izsniegto aizdevumu /pers. C/ atlīdzību nav saņēmusi un izsniegtā aizdevuma aizņēmējs nebija sniedzis nodrošinājumu. Tik ievērojama aizdevuma izsniegšana sabiedrībai ar ierobežotu atbildību, pretī nesaņemot atlīdzību un nodrošinājumu, ka aizdevums tiks atmaksāts, ir neattaisnojams risks zaudēt naudas līdzekļus. Līdz ar to ir acīmredzami, ka šādi darījumi ir bijuši pretēji /pers. C/ tiesiskajām interesēm.

Minētie darījumi ir veikti /pers. H/ savtīgu interešu un rīcības rezultātā, par to liecina tas, ka 2017.gadā ir veikta SIA „/Nosaukums A/" reorganizācija, kuras rezultātā no SIA „/Nosaukums A/" ir atdalīta jauna sabiedrība SIA /Nosaukums D/, kuras vienīgā dalībniece un valdes locekle ir /pers. H/ laulātā /pers. N/. /pers. C/ nav varējusi nedz veikt šādus darījumus, nedz apzināties šo darījumu sekas, nedz sazināties ar SIA „/Nosaukums A/" un SIA /Nosaukums B/ pārstāvi.

Attiecībā uz 2020.gada 7.janvāra cesijas līguma par /pers. C/ prasījuma tiesību pret SIA „/Nosaukums A/" nodošanu SIA /Nosaukums E/ norādāms, ka ar šādām darbībām /pers. C/ piederošā manta nav tikusi atsavināta un šāds darījums nav samazinājis /pers. C/ mantisko stāvokli vai kā citādi negatīvi ietekmējis viņas tiesiskās intereses. Jau cesijas līguma noslēgšanas brīdī /pers. C/ prasījuma tiesības pret SIA „/Nosaukums A/" nav piederējušas, un turklāt jau 2020.gada 12.februārī šāds līgums ir atcelts un nav spēkā no tā noslēgšanas brīža. Šāds cesijas līgums formāli tika noslēgts, lai varētu

iegūt informāciju par darījumiem ar SIA „/Nosaukums A/" un SIA /Nosaukums B/ un lai vēršanās pret šīm sabiedrībām pieteicējas mātei neradītu papildu izmaksas un citas negatīvas sekas.

Ievērojot minēto, Bāriņtiesa ir nepamatoti atzinusi, ka pieteicēja veikusi darbības, kas ir pretējas /pers. C/ interesēm, un tādējādi nepamatoti piemērojusi Civillikuma 286.pantu.

[4.5] 2018.gada 25.jūlijā un 26.jūlijā no /pers. C/ bankas konta /pers. D/ ir veikti divi maksājumi, attiecīgi 70 000 *euro* un 20 000 *euro*. Kaut arī pieteicējas māte neprot rīkoties ar datoru, abi minētie maksājumi ir veikti ar internetbankas starpniecību, izmantojot /pers. C/ bankas piešķirtos autentifikācijas rīkus. Par minētajiem pārskaitījumiem sākotnēji ar 2019.gada 27.decembra vēstuli pieteicēja vērsās pie /pers. D/ ar lūgumu sniegt paskaidrojumus, taču atbilde uz vēstuli netika saņemta. Pēc šīs vēstules nosūtīšanas sākās pēkšņā /pers. D/ un /pers. H/ interese par /pers. C/ . Pieteicēja par minēto faktu vērsās Valsts policijā.

Tāpat no /pers. C/ bankas konta izdrukām redzams, ka no tā tika maksāts par dzīvokli Saldū un par interneta un televīzijas pieslēgumu tajā, lai gan šajā dzīvoklī /pers. C/ neuzturējās, līdz ar to nelietoja ne internetu, ne televīziju.

Papildus norādāms, ka pieteicēja vērsusies ar iesniegumu Valsts policijā par /pers. H/ pieteicējai nodarītiem miesas bojājumiem. Uz šā iesnieguma pamata Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Ziemeļu iecirknī ir ierosināts kriminālprocess. Iespējama vardarbīga noziedzīga nodarījuma izdarīšana nav savienojama ar aizgādņa pienākumu pildīšanu. /pers. H/ un /pers. D/ maldina Bāriņtiesu par /pers. C/ pašreizējo dzīvesvietu. Bāriņtiesas pārstāvji 2020.gada 7.februāra dzīves apstākļu pārbaudes aktā ir konstatējuši, ka /adrese/, nav /pers. C/ mantu un Bāriņtiesas darbinieki nespēj pārliecināties, vai /pers. C/ tur dzīvo. Arī 2020.gada 4.marta pārskatā ir norādīts, ka Bāriņtiesai nav zināma patiesā /pers. C/ atrašanās vieta.

/pers. C/ 2020.gada 27.februārī notariālās pilnvaras izdošana /pers. D/ un /pers. H/ ir darījums, taču pilnvaras izdošanas dienā saskaņā ar lēmumu par pagaidu aizgādnības nodibināšanu /pers. C/ bija ierobežota rīcībspēja darījumu slēgšanā. Bāriņtiesa šādas pilnvaras prettiesisku izdošanu vispār nav vērtējusi.

Ņemot vērā minēto, ir pārkāpts Civillikuma 254.pants un Bāriņtiesu likuma 29.panta pirmajā daļā noteiktais. Bāriņtiesa nav izvērtējusi /pers. H/ patieso motivāciju kļūt par /pers. C/ pagaidu aizgādni.

[4.6] Atbilstoši Civillikuma 360.pantā noteiktajam aizgādnis nodrošina aizgādnībā esošās personas kopšanu. Bāriņtiesa nav ņēmusi vērā, ka pieteicēja vienmēr ir rūpējusies un kopusi /pers. C/ , savukārt /pers. H/ to nav darījis un nedara arī šobrīd. Pieteicēja ir rūpējusies par mātes veselību un nodrošinājusi viņai iespējami labāko medicīnisko aprūpi, gādājusi, lai mātei būtu pilnvērtīgs uzturs, vedusi viņu pie ārstiem, gādājusi viņai medikamentus un uzraudzījusi to lietošanu, nodrošinājusi mātei sociālās vajadzības, vedusi viņu pastaigāties, uz kapiem, pie friziera, uz veikaliem un kafejnīcām, kā arī rūpējusies par citu viņas ikdienas vajadzību apmierināšanu. /pers. C/ vajadzībām tika tērēti ne tikai viņas bankas kontā esošie līdzekļi, bet arī pieteicējas personīgie līdzekļi.

[4.7] /pers. C/ sarunās ar pieteicēju vai citām personām gandrīz nekad nav pieminējusi /pers. H/. /pers. H/ /pers. C/ nekad nav apciemojis, ilgstoši ar viņu kontaktus un ciešas attiecības nav uzturējis. Arī sarunas laikā ar Bāriņtiesas darbiniekiem /pers. C/ ir norādījusi, ka nekad nav bijusi ciemos pie /pers. H/ un nezina, kur viņš dzīvo. Tāpat arī no /pers. C/ telefona sarunu pārskatiem par 2018.gadu un 2019.gadu ir redzams, ka pieteicēja aktīvi un regulāri komunicējusi ar savu māti, savukārt /pers. H/ ar viņu nav komunicējis.

[4.8] Bāriņtiesa pārsūdzētā lēmuma sagatavošanā pieļāvusi būtisku procesuālu pārkāpumu, jo tas netika sagatavots 10 darbadienu laikā, kā tas noteikts Ministru kabineta 2006.gada 19.decembra noteikumu Nr.1037 „Bāriņtiesas darbības noteikumi„ (turpmāk – Bāriņtiesas darbības noteikumi) 70.punktā, bet pieteicējai nosūtīts ar ievērojamu kavēšanos, ierobežojot pieteicējas tiesības sagatavot pieteikumu tiesai. Ar minēto termiņa kavējumu ir pieļauts pieteicējas tiesību aizskārums, kas ir pamats Bāriņtiesai rakstveidā atvainoties.

[4.9] /pers. H/ un /pers. D/ darbības saistībā ar /pers. C/ naudas līdzekļiem un veiktajiem darījumiem ar /pers. H/ saistītu juridisku personu liecina par to, ka /pers. H/, pildot aizgādņa pienākumus, var radīt būtisku kaitējumu vai zaudējumus, kuru novēršana varētu būt ievērojami apgrūtināta vai prasītu nesamērīgus resursus. Proti, /pers. H/ neveiks darbības, lai atgūtu /pers. C/ līdzekļus, bet, iespējams, veiks pretējas darbības, lai slēptu iespējamu noziedzīgu nodarījumu pēdas, par kuriem pieteicēja vērsusies Valsts policijā, un izvairītos no kriminālatbildības. Minētais var kaitēt /pers. C/ interesēm un nodarīt viņai zaudējumus.

[5] Ar Administratīvās rajona tiesas spriedumu pieteikums noraidīts, pamatojoties uz turpmāk norādītajiem apsvērumiem.

[5.1] Lietā ir strīds par to, vai Bāriņtiesa pamatoti atlaida pieteicēju no /pers. C/ pagaidu aizgādņa pienākumu pildīšanas un par jauno /pers. C/ pagaidu aizgādni iecēla viņas mazdēlu /pers. H/.

Tiesa no Bāriņtiesu likuma 4.panta otrās daļas, 17.panta 1.punkta, 41.panta pirmās daļas, 42.panta pirmās daļas 3.punkta un Civillikuma 344.panta secināja, ka Bāriņtiesas pienākums ir uzraudzīt aizgādņa rīcību aizgādņa pienākumu izpildē, savukārt, ja konstatētas kļūdas aizgādņa iesniegtajā norēķinā vai konstatēta aizgādnības pārvaldības interesēm neizdevīga aizgādņa darbība, bāriņtiesa lemj par aizgādņa atcelšanu.

Pārsūdzētā lēmuma pamatojumā norādīts, ka, neskatoties uz to, ka pieteicējai bija zināmas pagaidu aizgādņa tiesības un pienākumi, viņa apzināti veikusi darbības, kas neatbilst /pers. C/ interesēm. Proti, pieteicēja lūgusi SIA /Nosaukums A/ nodrošināt, lai /pers. C/ no 2020.gada 6.janvāra līdz 2020.gada 21.februārim, atrodoties minētajā iestādē, netiekas vai kādā citā veidā neuztur fizisku vai vizuālu saskarsmi ar mazdēliem /pers. D/ un /pers. H/, kā arī ar ģimenes locekli /pers. P/, tādējādi ierobežojot un pārkāpjot /pers. C/ tiesības uz komunikāciju ar ģimenes locekļiem.

Pieteicēja izprasījusi mobilo telefonu operatoram /pers. C/ telefona saziņas izdrukas, saņēmusi /pers. C/ korespondenci, pārkāpjot pagaidu aizgādņa pilnvarojuma robežas un aizskarot /pers. C/ privāto dzīvi. Tāpat pieteicēja, pārkāpjot savas kā pagaidu aizgādnes pilnvaras un Civillikuma 286.pantā noteikto, noslēgusi /pers. C/ vārdā cesijas līgumu un tā atcēlēja līgumu.

Bāriņtiesa ir ņēmusi vērā /pers. C/ iesniegumos izteikto viedokli, ka viņa nevēlas, lai par viņas pagaidu aizgādni turpmāk būtu viņas meita, jo viņa ir pielietojusi emocionālu vardarbību un ierobežojusi mātes fizisko brīvību. /pers. C/ izteikusi lūgumu par viņas pagaidu aizgādni iecelt mazdēlu /pers. H/.

[5.2] Tiesa atzina, ka pieteicēja, pildot pagaidu aizgādņa pienākumus, ir pārsniegusi savu pilnvaru robežas, kā arī pārkāpusi /pers. C/ cilvēktiesības.

Lietā nav strīda par to, ka /pers. C/ ar tiesas nolēmumu nodibināta pagaidu aizgādnība bez rīcībspējas ierobežojuma viņas interešu nodrošināšanai, piešķirot pagaidu aizgādnim vest šādas /pers. C/ lietas: maksājumu izdarīšanu un saņemšanu, darījumu slēgšanu, rīcību ar mantu un tās pārvaldību. Tas nozīmē, ka /pers. C/ pagaidu aizgādņa veicamo pienākumu un risināmo jautājumu loks ir precīzi definēts tiesas nolēmumā.

Taču, neievērojot iepriekš minēto, pieteicēja vienpersoniski izlēma ierobežot /pers. C/ tiesības uz privāto un ģimenes dzīvi, proti, izlēma noteikt ierobežojumus /pers. C/ satikt ģimenes locekļus, kā arī izprasīja mobilo telefonu operatoram /pers. C/ telefona saziņas izdrukas. Turklāt, kā izriet no iesnieguma SIA /Nosaukums F/, pieteicēja ar prasījumu par ierobežojumu noteikšanu /pers. C/ gandrīz divus mēnešus satikties ar citiem ģimenes locekļiem vērsusies tieši kā /pers. C/ pagaidu aizgādne (*lietas 1.sējuma 97.lapa*). Tādējādi pieteicēja apzināti liedza /pers. C/ tiesības brīvi izvēlēties dzīvesvietu, uzturēt personiskus kontaktus un emocionāli tuvas attiecības ar ģimenes locekļiem.

Jautājums par pieteicējas ieskatā nepamatoti veiktajiem pārskaitījumiem no /pers. C/ bankas konta 2018.gada 25.jūlijā un 26.jūlijā risināms, vēršoties ar iesniegumu tiesībsargājošajās iestādēs, nevis vienpersoniski veicot „izmeklēšanas darbības", kuru ietvaros tiešā veidā tiek aizskartas aizgādnībā esošās personas tiesības uz privāto un ģimenes dzīvi. Tāpat pieteicējas aizdomas par tikšanos ar mazdēliem iespējamo negatīvo ietekmi uz /pers. C/ veselību un labsajūtu ir tikai pieteicējas subjektīvais viedoklis, un tas nedod tiesības ierobežot /pers. C/ personisko brīvību. Gan no papildu paskaidrojumiem, gan no pieteicējas tiesas sēdē paustā izriet, ka šobrīd pieteicēja ir mainījusi savu viedokli un uzskata, ka mazdēli tomēr spēj parūpēties par pieteicējas māti, līdz ar to pieteicēja neiebilst, ka māte dzīvo pie viņiem, vienlaikus gan uzsverot, ka nav pieļaujams, ka mazdēli lemj par /pers. C/ mantiskajiem jautājumiem (*lietas 2.sējuma 214.lapa*). Savukārt pieteicējas minētajam, ka par attiecīgo iesniegumu SIA /Nosaukums A/ bija informēta Bāriņtiesas pārstāve /pers. R/, kura pat esot ieteikusi šādu iesniegumu iesniegt, nav gūts apstiprinājums, vien tiesas sēdē noskaidrots, ka /pers. R/ ir bijusi informēta par /pers. C/ ievietošanu aprūpes iestādē.

Tiesības uz privāto un ģimenes dzīvi izriet no ANO Vispārējās cilvēktiesību deklarācijas 12.panta, ANO Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām 17.panta, Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 8.panta un Latvijas Republikas Satversmes 96.panta. Tiesības uz privāto dzīvi nozīmē, ka indivīdam ir tiesības uz savu privāto telpu, iespējami minimāli ciešot no valsts vai citu personu iejaukšanās. Tās aizsargā indivīda fizisko un garīgo integritāti, godu un cieņu, identitāti un personas datus. Informācija par personu ietilpst minētā jēdziena saturā (*Satversmes tiesas 2005.gada 26.janvāra sprieduma lietā Nr.2004-17-01 10.punkts un 2011.gada 14.marta sprieduma lietā Nr.2010-51-01 13.punkts*).

Savukārt personas tiesības uz ģimenes dzīvi ietver arī tādu aspektu kā ģimenes dzīves neaizskaramība, tiesības veidot ģimeni. Arī saskarsmi un attiecības ar pārējiem ģimenes locekļiem aizsargā Latvijas Republikas Satversmes 96.pantā noteiktās tiesības uz ģimenes dzīvi (*Senāta 2020.gada 31.janvāra spriedums lietā Nr.SKA-606/2020*).

No pieteikuma un tiesas sēdē paustā tiesa secināja, ka pieteicēja joprojām uzskata, ka ir bijusi tiesīga vienpersoniski noteikt /pers. C/ cilvēktiesību ierobežojumus, rīkoties ar viņas personas datiem, patstāvīgi pieņemt lēmumus /pers. C/ vārdā arī tajās jomās, kas konkrētajā gadījumā neietilpa pagaidu aizgādņa veicamo pienākumu un risināmo jautājumu lokā. Tiesa piekrita Bāriņtiesas secinājumam, ka iepriekš minētais liecina par to, ka pieteicēja nespēj kritiski izvērtēt savu rīcību, atpazīt pieļautās kļūdas, līdz ar to pastāv pamatotas bažas par to, ka pieteicēja nespētu īstenot /pers. C/ pagaidu aizgādņa pienākumus, nepieļaujot /pers. C/ atkārtotus tiesību un tiesisko interešu pārkāpumus.

Tāpat nav pamatota pieteicējas atsauce uz Eiropas Parlamenta un Padomes 2016.gada 27.aprīļa Regulas (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) 6.panta 1.punkta „f" apakšpunktu konkrētās lietas kontekstā. Minētais punkts paredz, ka datu apstrāde ir likumīga tikai tādā apmērā un tikai tad, ja apstrāde ir vajadzīga pārziņa vai trešās personas leģitīmo interešu ievērošanai, izņemot, ja datu subjekta intereses vai pamattiesības un pamatbrīvības, kurām nepieciešama personas datu aizsardzība, ir svarīgākas par šādām interesēm, jo īpaši, ja datu subjekts ir bērns. Tātad minētais punkts aptver tos likumīgas datu apstrādes gadījumus, kad šādas apstrādes vajadzības pamatā ir pārziņa vai trešās personas leģitīmo interešu ievērošanas vajadzība, vienlaikus paredzot arī izņēmumu datu apstrādei, proti, ja datu subjekta intereses vai pamattiesības un pamatbrīvības, kurām nepieciešama personas datu aizsardzība, ir svarīgākas par trešo personu vai datu pārziņa interesēm.

Konkrētajā gadījumā pieteicēja norāda, ka, veicot datu apstrādi, rīkojusies aizgādnībā esošās personas /pers. C/ interesēs, kā arī lai pārliecinātos par to, vai /pers. C/ pieteicējai sniegusi patiesu informāciju par saņemtajiem zvaniem, līdz ar to pieteikumā ietvertā atsauce uz šo Vispārējās datu aizsardzības regulas punktu ir kļūdaina un neattaisno pieteicējas rīcību, apstrādājot /pers. C/ personas datus. Tāpat arī nav saprotams, kādā veidā un kādas /pers. C/ tiesiskās intereses, izprasot telefona saziņas izdrukas, pieteicēja vēlējusies aizsargāt.

[5.3] Tiesa, izvērtējot pieteicējas paskaidrojumus par 2020.gada 7.janvārī starp /pers. C/ , kuru pārstāvēja aizgādne, kā cedentu un SIA /Nosaukums E/, ko pārstāvēja valdes locekle pieteicēja kā cesionāru, cesijas līguma noslēgšanas motīviem, kā arī citus lietā esošos dokumentus to savstarpējā kopsakarā, atzina par pamatotu Bāriņtiesas secinājumu, ka pieteicēja, noslēdzot /pers. C/ vārdā cesijas līgumu un tā atcēlēja līgumu, pārkāpusi savas kā pagaidu aizgādnes pilnvaras un Civillikuma 286.pantā noteikto. Tiesas secinājums ir pamatots ar turpmāk norādīto.

Civillikuma 356.pants paredz, ka aizgādnība pār pilngadīgajiem pakļauta attiecīgajiem noteikumiem par aizbildnību pār nepilngadīgajiem. Civillikuma 216.pants paredz, ka personas, kam vajadzīga aizsardzība, kā arī mantu, kas palikusi bez pārvaldītāja, uztic aizbildņu vai aizgādņu gādībai, kuriem minētās personas un manta jāpārstāv. Civillikuma 286.pantā noteikts, ka bez bāriņtiesas atļaujas aizbildnis nevar nepilngadīgajam piederošos kapitāla prasījumus ne uzteikt, ne cedēt.

Lietā nav strīda, ka pieteicēja nav lūgusi atļauju Bāriņtiesai cedēt prasījuma tiesības, līdz ar to ir konstatējama pieteicējas kā pagaidu aizgādnes likumam neatbilstoša rīcība. Pieteicēja nav sniegusi paskaidrojumu, kādēļ nav lūgusi Bāriņtiesai atļauju cesijas līguma noslēgšanai. Vienlaikus pieteicēja uzskatījusi par nepieciešamu sniegt skaidrojumu, kādu motīvu vadīta pieteicēja minēto cesijas līgumu noslēgusi.

Tiesa norādīja, ka skaidrojums par cesijas līguma noslēgšanas motīviem neatkarīgi no tā satura neatbrīvo aizgādni no Civillikuma 286.pantā noteiktā pienākuma prasīt bāriņtiesai atļauju šāda līguma noslēgšanai. Tāpat arī pieteicējas norādītais apstāklis, ka aizgādnībā esošajai personai piederošā manta nav tikusi atsavināta un šāds darījums (cesijas līguma noslēgšana) nav samazinājis /pers. C/ mantisko stāvokli vai kā citādi negatīvi ietekmējis viņas tiesiskās intereses, nepadara pieteicējas kā pagaidu aizgādnes rīcību par attaisnojamu.

[5.4] Tiesa kritiski vērtēja pieteicējas skaidroto, ka rīkojusies /pers. C/ interesēs, proti, cesijas līgums noslēgts nolūkā iegūt informāciju par viņas ieskatā aizdomīgajiem darījumiem, jo lietas materiālos nav iesniegti dokumenti, no kuriem izrietētu, ka pieteicēja pēc tam, kad bija uzzinājusi par /pers. C/ izsniegto aizdevumu SIA „/Nosaukums A/", būtu vērsusies pie SIA „/Nosaukums A/", lai iegūtu informāciju par minētajiem darījumiem. Lietas materiālos ir vienīgi dokuments, ko sagatavojusi pieteicēja SIA /Nosaukums E/ vārdā kā atbildi uz SIA „/Nosaukums A/" 2019.gada 20.decembra vēstuli – brīdinājumu par maksātnespējas pieteikuma iesniegšanu. Šajā 2020.gada 7.janvāra SIA /Nosaukums E/ atbildē pieteicēja informē SIA „/Nosaukums A/", ka 2020.gada 7.janvārī starp /pers. C/ kā cedentu un SIA /Nosaukums E/ kā cesionāru tika noslēgts cesijas līgums, saskaņā ar kuru /pers. C/ pret atlīdzību nodeva SIA /Nosaukums E/ visas savas prasījuma tiesības pret SIA „/Nosaukums A/", tostarp prasījuma tiesības, kas izriet no /pers. C/ izsniegtā aizdevuma SIA „/Nosaukums A/ " 41 040 *euro* ar visiem pie tā piederošajiem blakus prasījumiem. Tāpat norādīts, ka līdz ar to pat gadījumā, ja SIA „/Nosaukums A/" brīdinājumā norādītais prasījums būtu pamatots, tas pilnā apmērā būtu ieskaitāms SIA „/Nosaukums A/" parāda saistību pret SIA /Nosaukums E/ daļējai dzēšanai, un SIA „/Nosaukums A/ " vēl saglabātos pienākums veikt atlikušās parāda summas samaksu. Visbeidzot pieteicējas sagatavotajā atbildes vēstulē arī izteikts lūgums SIA „/Nosaukums A/" nekavējoties veikt vismaz pamatparāda daļas, kas veidojas kā starpība starp 41 040 *euro* un brīdinājumā norādīto prasījumu 20 100 *euro*, t.i., 20 940 *euro* samaksu SIA /Nosaukums E/. Norādīts arī, ka attiecībā par atlikušās SIA „/Nosaukums A/ " parāda summas samaksu SIA /Nosaukums E/ ir gatavs to dzēst ar savstarpējo prasījumu ieskaitu tikai tad, kad SIA „/Nosaukums A/ " būs iesniegusi ticamus pierādījumus par šādu prasījumu pastāvēšanu vai arī minētais tiesiskais strīds būs izšķirts tiesā par labu SIA „/Nosaukums A/ " (*lietas 1.sējuma 217.–218.lapa*).

No iepriekš minētā secināms, ka pieteicēja pretēji viņas norādītajam nav vērsusies pie SIA „/Nosaukums A/ " nolūkā iegūt informāciju, bet gan atbildējusi uz SIA „/Nosaukums A/ " brīdinājumu, turklāt 2020.gada 7.janvāra atbildes vēstulē izsakot konkrētu priekšlikumu SIA /Nosaukums E/ un SIA „/Nosaukums A/ " starpā pastāvošo parādsaistību sakārtošanai, kas nonāk pretrunā ar parāda 41 040 *euro* atgūšanu no SIA „/Nosaukums A/ " /pers. C/ interesēs.

Turklāt pieteicēja 2020.gada 2.marta paskaidrojumos Bāriņtiesai norādīja, ka 2019.gada 5.februārī Valsts ieņēmumu dienesta amatpersona pieņēma lēmumu /pers. C/ fiziskās personas audita lietā. Saskaņā ar audita lēmumu pieteicējas mātei tika veikts iedzīvotāju ienākuma nodokļa uzrēķins, papildus aprēķināta soda nauda un nokavējuma nauda par it kā mātes veiktajiem darījumiem 2015.gadā un 2016.gadā, kopā no /pers. C/ piedzenot 26 566,17 *euro* (*lietas 1.sējuma 234., 235.lapa*). Pieteicēja Bāriņtiesai iesniegusi arī Valsts ieņēmumu dienesta 2019.gada 9.aprīļa brīdinājumu Nr.31.4-4.6.2/27264, kurā ir atsauce uz Valsts ieņēmumu dienesta 2019.gada 5.februāra lēmumu Nr.31.2-23.35.1/4289 (*lietas 1.sējuma 246.– 247.lapa*). Līdz ar to pieteicēja par mātes 2015.gadā un 2016.gadā veiktajiem darījumiem, kas bija par pamatu iedzīvotāju ienākuma nodokļa uzrēķinam (tostarp par 2016.gada 25.oktobrī noslēgto aizdevuma līgumu starp SIA „/Nosaukums A/ " un /pers. C/), bija informēta jau 2019.gadā. Līdz ar to nav saprotams, kādēļ pieteicēja nebija jau agrāk vērsusies pie SIA „/Nosaukums A/ ", lai, kā pieteicēja norāda, iegūtu informāciju par neskaidrajiem darījumiem, bet vienīgā saziņa ar SIA „/Nosaukums A/ " notikusi 2020.gada 7.janvārī, sniedzot atbildi uz SIA „/Nosaukums A/ " 2019.gada 20.decembra brīdinājumu.

Neapstiprinās informācija, ka pieteicēja ir vērsusies Valsts ieņēmumu dienestā, lai noskaidrotu informāciju par /pers. C/ savulaik veiktajiem darījumiem, kas pieteicējas ieskatā ir aizdomīgi un kurus būtu nepieciešams pārbaudīt, lai aizsargātu /pers. C/ tiesiskās intereses. Proti, Valsts ieņēmumu dienests uz tiesas pieprasījumu 2020.gada 27.aprīļa vēstulē Nr.VID.4.1/NdrP/202 sniedza atbildi, ka laikā no 2019.gada 31.oktobra līdz 2020.gada 10.martam no pieteicējas kā /pers. C / pagaidu aizgādnes nav saņemti iesniegumi Valsts ieņēmumu dienestā (tostarp SIA /Nosaukums E/ vārdā) /pers. C/ interesēs par darījumiem, kuros iesaistīta SIA „/Nosaukums A/ " un SIA /Nosaukums B/ (*lietas 2.sējuma 113.lapa*). Tāpat lietas materiālos atrodas Valsts ieņēmumu dienesta 2020.gada 17.februāra vēstule Nr.31.1-8.62.3/27655, kas adresēta /pers. C/, kurā norādīts, ka Valsts ieņēmumu dienesta lietvedībā laikā no 2019.gada 5.maija līdz 31.oktobrim nav reģistrēti viņas (/pers. C/) vārdā iesniegti iesniegumi vai cita veida dokumenti (*lietas 1.sējuma 191.lapa*).

[5.5] Bāriņtiesa, pieņemot pārsūdzēto lēmumu, ņēmusi vērā arī /pers. C/ iesniegumos izteikto viedokli, ka viņa nevēlas, lai par viņas pagaidu aizgādni turpmāk būtu viņas meita, jo pieteicēja ir pielietojusi emocionālo vardarbību un ierobežojusi /pers. C/ fizisko brīvību. /pers. C/ izteikusi lūgumu par viņas pagaidu aizgādni iecelt mazdēlu /pers. H/ (*lietas 1.sējuma 84., 87.–89.lapa*).

Never piekrist pieteicējas argumentam, ka Bāriņtiesa ir prettiesiski ņēmusi vērā /pers. C/ viedokli, ko nav sagatavojusi /pers. C/ un kurš apdraud viņas tiesiskās intereses. Tiesiskajā regulējumā, kas tieši attiecas uz aizgādnības jautājumiem, ir skaidri noregulēts jautājums par personas viedokļa noskaidrošanu. Proti, no Civillikuma 355. un 356.[1]panta izriet, ka personai, pār kuru nodibināma vai jau ir nodibināta aizgādnība, ir tiesības īstenot procesuālās tiesības procesā par aizgādņa iecelšanu un atcelšanu.

No iepriekš minētā nepārprotami izriet /pers. C/ tiesības tikt uzklausītai jautājumā par pagaidu aizgādni, proti, personu, kura /pers. C/ sniegs atbalstu un nodrošinās viņas tiesību un tiesisko interešu aizsardzību.

[5.6] Attiecībā uz /pers. C/ spēju formulēt viedokli par pagaidu aizgādņa jautājumiem tiesa norādīja turpmāk minēto.

Pirmkārt, Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa ar lēmumu par pagaidu aizgādnības nodibināšanu nav lēmusi par /pers. C/ rīcībspējas ierobežošanu, bet gan ir nodibinājusi viņai pagaidu aizgādnību.

Otrkārt, kaut arī pieteicēja atsaucas uz Tiesu psihiatriskās ekspertīzes 2020.gada 13.janvāra atzinumā Nr.02.02-04/4527/2020 secināto, ka demences (plānprātības) dēļ /pers. C/ ir zudusi lielākā daļa garīgo spēju, tāpēc viņa nespēj saprast savu rīcību un nespēj savu rīcību vadīt (*lietas 1.sējuma 54.–57.lapa*), tiesa, noklausoties 2020.gada 7.februāra, 2020.gada 7.maija un 2020.gada 11.augusta bāriņtiesas darbinieces sarunu ar /pers. C/ audio ierakstus, secināja, ka no tiem pietiekami skaidri un nepārprotami izriet /pers. C/ viedoklis, ka viņa nevēlas, lai pieteicēja būtu pagaidu aizgādne, norādot, ka „labāk puikas", kā arī, „lai puikas paliek", „puiši pilda savus pienākumus labi". Vienlaikus sarunu gaitā tika noskaidrots, ka /pers. C/ ir ļoti apmierināta ar sadzīves apstākļiem /adrese/, viņa ir paēdusi, apģērbusies, siltumā, tāpat norāda, ka puiši nekad viņai nepārmet, ar „mazdēliem viņai nav jākašķējas" (*lietas 2.sējuma 122., 169.lapa, 3.sējuma 207.lapa*).

Tiesa, noklausoties minētos audio ierakstus, piekrita Bāriņtiesas norādītajam sarunu raksturojumam, proti, ka sarunu laikā /pers. C/ labprāt atbildēja uz Bāriņtiesas darbinieku uzdotajiem jautājumiem, izprata uzdotos jautājumus, spēja izsekot sarunas gaitai, atbildēja pilnos teikumos, viņas izteicieni ir asprātīgi, valoda bagātīga. /pers. C/ radīja inteliģenta un emocionāla cilvēka iespaidu, kura dziļi pārdzīvo par to, ka viņas mīļie „ir saplēsušies". Attiecībā par pieteicēju norādīja, ka neuzticas meitai, jo viņa nerēķinās ar /pers. C/ viedokli, ir vedusi uz tiesu, nepaskaidrojot, kas tur notiks un kāpēc jābrauc, aizvedusi kādu laiku padzīvot uz pansionātu /Nosaukums J/, kur meita atņēmusi viņai telefonu, tādēļ viņa nav varējusi nevienam piezvanīt (*lietas 1.sējuma 175.lapa*).

Arī ģimenes ārste /pers. AB/ 2020.gada 23.aprīļa iesniegumā norāda, ka 2020.gada 17.janvārī /pers. C/ mazdēls /pers. D/ pieteica pacienti (/pers. C/) uz vizīti pie ģimenes ārsta, tad arī pēc divu gadu pārtraukuma paciente tika redzēta klātienē. Izvērtējot pacientes spriešanas, atmiņas un koncentrēšanās spējas, ārste secināja, ka pacientei ir vaskulārās demences pazīmes, bet spriestspējas un pašaprūpes spējas ir saglabātas, tādēļ nebija iemesla *Buronil* un *Alprazolam* lietošanai (*lietas 1.sējuma 74.lap*a).

Tāpat SIA /Nosaukums A/ 2020.gada 28.aprīlī sniedza atbildi, kurā norādīja, ka /pers. C/ iestājās rezidencē /Nosaukums J/ 2020.gada 7.janvārī, cita starpā parakstot iesniegumu par uzņemšanu rezidencē, jo viņai ir nepieciešama aprūpe, ko pati nespēj sev nodrošināt. Uzturēšanās laikā rezidencē tās personāls nenovēroja būtiskus traucējumus /pers. C/ spriešanas, atmiņas, domāšanas un koncentrēšanās spējās, kas traucētu ikdienas aktivitātēs, kā arī netika konstatētas pazīmes, ka /pers. C/ nespētu saprast vai vadīt savu rīcību (*lietas 2.sējuma 116.–117.lapa*).

Apkopojot iepriekš minēto, tiesa secināja, ka /pers. C/ ir saglabājusi savas spriestspējas un spēju vadīt savu rīcību. /pers. C/ kaut arī vienkāršā, tomēr saprotamā veidā spēj formulēt savu viedokli par pagaidu aizgādnības jautājumiem.

Tāpat tiesa norādīja, ka 2020.gada 16.janvāra iesniegums ir saturiski vienkāršs un tajā paustais /pers. C/ viedoklis, ka viņa nevēlas meitu par aizgādni, ir skaidrs un nepārprotams (*lietas 1.sējuma 84.lapa*). Tiesa arī nekonstatēja, ka aizgādnībā esošās personas viedoklis varētu apdraudēt pašas personas labklājību, veselību, dzīvību vai citas intereses.

Tiesa daļēji piekrita pieteicējas viedoklim, ka /pers. C/ nav spējīga formulēt un paust viedokli tādā apjomā, kā tas ir noformēts 2020.gada 24.janvāra iesniegumā (*lietas 1.sējuma 87.–89.lapa*). Taču, ņemot vērā, ka tiesas rīcībā ir sarunu ar /pers. C/ audio ieraksti (*lietas 2.sējuma 122. un 169.lapa, 3.sējuma 207.lapa*) un tajos paustais viedoklis par pagaidu aizgādni, kaut arī vienkāršotā veidā, ir skaidrs un nepārprotams, papildu informācijai, kas izvērsta 2020.gada 24.janvāra iesniegumā, konkrētajā gadījumā nav izšķirošas nozīmes.

Tāpat, ievērojot jau iepriekš minēto, izšķirošas nozīmes nav arī pieteicējas norādītajam apstāklim, ka pieteicējas iesniegumi sagatavoti datorrakstā, kaut arī /pers. C/ norāda, ka viņa datoru nelieto. Turklāt ir tikai pašsaprotami, ka personai cienījamā vecumā, turklāt ar redzes un citām veselības problēmām, ir nepieciešama zināma palīdzība iesnieguma sagatavošanā. To, ka palīdzību iesniegumu sagatavošanā /pers. C/ ir sniedzis, pagaidu aizgādnis /pers. H/ nenoliedz (*lietas 2.sējuma 175.lapa*).

[5.7] Tiesa neapšaubīja to, ka pieteicēja ilgstoši ir izrādījusi rūpes par savu māti gan kā meita, gan kā pagaidu aizgādne. Taču, apkopojot iepriekš minētos apstākļus un izvērtējot tos kopsakarā ar pieteicējas pieteikumā, papildu paskaidrojumos un tiesas sēdē minētajiem argumentiem un pausto pārliecību, ka viņa ir bijusi tiesīga vienpersoniski noteikt /pers. C/ cilvēktiesību ierobežojumus, rīkoties ar viņas personas datiem, patstāvīgi pieņemt lēmumus /pers. C/ vārdā arī tajās jomās, kas konkrētajā gadījumā neietilpa pagaidu aizgādņa veicamo pienākumu un risināmo jautājumu lokā, tiesa secināja, ka Bāriņtiesa pamatoti atlaida pieteicēju no /pers. C/ pagaidu aizgādņa pienākumu pildīšanas.

[5.8] Vērtējot, vai /pers. H/ ir nepieciešamās spējas un īpašības pagaidu aizgādņa pienākumu pildīšanai, tiesa

konstatēja, ka Bāriņtiesa ar pārsūdzēto lēmumu ir atzinusi, ka /pers. H/ piemīt nepieciešamās spējas un īpašības.

Nav pamata apšaubīt pārsūdzētajā lēmumā norādīto, ka /pers. H/ ir izpratne par /pers. C/ nepieciešamo veselības aprūpi. Minēto apliecina gan /pers. C/ sarunās ar Bāriņtiesas darbiniecēm vairakkārt paustais, ka viņai tiek nodrošināts viss nepieciešamais (apģērbs, pārtika), tostarp nepieciešamās zāles (*lietas 1.sējuma 175.–176.lapa, 3.sējuma 205.–206.lapa, 4.sējuma 49.–50.lapa*), gan arī lietas materiālos esošā informācija, tostarp no ģimenes ārstes /pers. AB/ sniegtā informācija, ka /pers. C/ pēc divu gadu pārtraukuma ģimenes ārsti apmeklējusi 2020.gada 17.janvārī un pēc šī datuma vēl vismaz divas reizes (2020.gada 13.maijā un 2020.gada 5.oktobrī) (*lietas 1.sējuma 74.lapa, 4.sējuma 57., 97.–98.lapa*). Līdz ar to tiesai neradās šaubas, ka /pers. C/ tiek nodrošināti labi sadzīves apstākļi un atbilstoša veselības aprūpe un pati /pers. C/ ar to ir apmierināta.

[5.9] Lietā atrodas vairāki Valsts ieņēmumu dienestam adresēti /pers. H/ iesniegumi nolūkā risināt jautājumu, kas saistīts ar /pers. C/ radušos parāda piedziņu (*lietas 3.sējuma 184., 189., 194.–195.lapa*). Tāpat arī lietā atrodas Valsts ieņēmumu dienesta 2020.gada 22.jūlija atbilde Nr.31.4-17.18.3/NNVP/28514, kurā norādīts, ka kredītiestādei nosūtīti rīkojuma par naudas līdzekļu pārskaitīšanu grozījumi par /pers. C/ naudas līdzekļu saglabāšanu minimālās mēneša algas apmērā (*lietas 3.sējuma 191.–192.lapa*). Līdz ar to šobrīd, kā to apliecināja arī /pers. H/ (*lietas 3.sējuma 181.–182.lapa*), /pers. C/ tiek nodrošināti pastāvīgi ienākumi – pensija –, kas iepriekš pilnā apmērā tika piedzīta parāda segšanai.

No minētā izriet, ka /pers. H/ veicis darbības, aizstāvot /pers. C/ mantiskās intereses, un panācis attiecīgu rezultātu. Tas apliecina /pers. H/ vēlmi un spēju pārstāvēt /pers. C/ intereses mantiskajos jautājumos.

[5.10] Pieteicējas iebildumi pret /pers. H/ pamatā ir balstīti uz pieteicējas pieņēmumiem par /pers. H/ un viņa brāļa /pers. D/ „iespējamiem aizdomīgiem darījumiem" (naudas pārskaitījumiem), kas 2016.gadā un 2018.gadā veikti no /pers. C/ bankas kontiem SIA „/Nosaukums A/" un /pers. D/, kā arī par iespējamu /pers. H/ iesaisti seifu atvēršanā un „iztukšošanā" pēc pieteicējas dēla /pers. AE/ nāves (*lietas 3.sējuma 213.–216.lapa*). Tāpat pieteicēja norāda, ka „nedrīkst pieļaut, ka dēli veic nelikumīgas darbības, slēpjot darījumus, izmantojot /pers. C/ kā līdzekli" (*lietas 1.sējuma 233.lapa*).

Atbildot uz šiem argumentiem, tiesa norādīja, ka jautājums par iespējamām nelikumīgām darbībām ar /pers. C/ naudas līdzekļiem risināms, vēršoties tiesībsargājošās iestādēs, ko pieteicēja arī ir izdarījusi (*lietas 1.sējuma 51.–53.lapa*).

Kā izriet no tiesībsargājošo iestāžu pēc tiesas pieprasījuma sniegtās informācijas, pieteicējas iesniegumu izskatīšana vēl nav noslēgusies ar /pers. H/ nelabvēlīgu rezultātu (*lietas 4.sējuma 9., 31.lapa*), turklāt tiesas rīcībā nav ziņu, ka /pers. H/ kādā no pieteicējas minētajām lietām būtu noteikts statuss kā personai, kurai ir tiesības uz aizstāvību.

Tiesai nav pamata ar pieteicējas pieņēmumiem pamatot nolēmumu par /pers. H/ neatbilstību pagaidu aizgādņa pienākumu veikšanai. Administratīvā apgabaltiesa konkrētajā lietā atzinusi, ka nav pierādījumu, kas apstiprinātu pieteicējas pieņēmumus par /pers. H/ pretēji /pers. C/ interesēm veiktām darbībām, tostarp nav pierādījumu, kas apliecinātu, ka 2016.gadā izsniegtais aizdevums un 2018.gadā veiktais dāvinājums būtu bijuši nelikumīgi vai saistīti ar /pers. H/ (*Administratīvās apgabaltiesas 2020.gada 19.jūnija lēmuma lietā Nr.A420168720 14.punkts*).

[5.11] Pieteicēja kā argumentu min kriminālprocesu, kas ierosināts, pamatojoties uz pieteicējas iesniegumu par /pers. H/ pieteicējai nodarītajiem miesas bojājumiem (*lietas 2.sējuma 46.–49.lapa*). Tomēr arī šis kriminālprocess nav noslēdzies ar /pers. H/ nelabvēlīgu rezultātu, turklāt tiesas rīcībā nav ziņu, ka /pers. H/ minētajā kriminālprocesā būtu noteikts statuss kā personai, kurai ir tiesības uz aizstāvību (*lietas 2.sējuma 231.lapa, 4.sējuma 42.–45.lapa*).

[5.12] Kā izriet no visām lietā esošajām /pers. C/ sarunām ar Bāriņtiesas darbiniecēm, /pers. C/ izteikusi nepārprotamu vēlmi uzturēt kontaktu un tikties ar pieteicēju. Līdz ar to, ievērojot /pers. C/ cienījamo vecumu, no pagaidu aizgādņa /pers. H/ bija sagaidāma aktīvāka rīcība, organizējot /pers. C/ saziņu un tikšanos ar pieteicēju. Pēc tiesas aizrādījuma par iepriekš minētajiem apstākļiem, pagaidu aizgādnis /pers. H/ organizēja /pers. C/ tikšanās ar pieteicēju vismaz divas reizes (2020.gada 17.augustā un 2020.gada 2.oktobrī) (*lietas 3.sējuma 235.lapa, 4.sējuma 85.lapa*). Vienlaikus konstatējams, ka tikšanās dažādu apstākļu dēļ nenorisinājās, kā tas bijis ieplānots, taču tiesa nekonstatēja, ka tam par iemeslu būtu bijusi pagaidu aizgādņa /pers. H/ rīcība.

Tāpat, konstatējot problēmu telefoniski sazināties ar /pers. C/ , zvanot uz viņas mobilā telefona numuru, šobrīd /pers. C / dzīvesvietā /pers. H/ ir ierīkojis stacionāro telefonu (*lietas 4.sējuma 12.lapa*) un, kā izriet no lietas materiāliem, pieteicēja ar māti jau vairākas reizes ir sazinājusies un telefoniski aprunājusies (*lietas 4.sējuma 105., 122.–127.lapa*). Vienlaikus, kā izriet no 2020.gada 2.oktobra Bāriņtiesas vēstules Nr.BT-20-9479-nd tiesai norādītā, /pers. C/ 2020.gada 16.septembra sarunā ar Bāriņtiesas darbiniekiem norādīja, ka viņai ir pieejams tālruņa numuru saraksts, kurā ir iekļauts arī pieteicējas numurs, kā arī to, ka var pati norunāt tikšanos ar pieteicēju, savukārt mazdēli viņu varēs nogādāt satikšanās vietā (*lietas 4.sējuma 49.–50.lapa*).

Vienlaikus lietā atrodas Bāriņtiesas 2020.gada 29.sepetembra sarunas protokols ar /pers. C/ , kurā viņa norādīja, ka vēlējās piezvanīt pieteicējai, bet, iespējams, kļūdas dēļ bija piezvanījusi Bāriņtiesas darbiniecei. /pers. C/ pastāstīja, ka jūtas labi, ir apmierināta ar dzīves apstākļiem un joprojām piekrīt satikt pieteicēju mierīgi un bez strīdiem (*lietas 4.sējuma 61.lapa*).

Nav saskatāms, ka /pers. H/ mērķtiecīgi radītu šķēršļus pieteicējai sazināties ar /pers. C/ . Savukārt pieteicējas norādītais, ka telefonsarunās ar pieteicējas māti, bija vērojams, ka tās notiek citu personu klātbūtnē un ka viņai tiek dotas norādes, pats par sevi nav pamats apgalvojumam, ka pieteicējai nav iespējas sazināties ar savu māti.

Procesa dalībnieku savstarpējie konflikti nav risināmi ar tiesas starpniecību. Pieteicēja, lai gan ir atcelta no pagaidu aizgādņa pienākumu pildīšanas, arī turpmāk var komunicēt un rūpēties par /pers. C/ , ja vien tam piekrīt pati /pers. C/, un tas jārespektē arī šobrīd ieceltajam pagaidu aizgādnim /pers. H/.

[5.13] Kritiski vērtējams pieteicējas norādītais, ka /pers. H/ (arī /pers. D/) un /pers. C/ starpā nekad nav valdījušas

ģimeniskas attiecības, proti, „mazdēli rūpes par omi sākuši izrādīt tieši pēc pieteicējas 2019.gada 27.decembra vēstules nosūtīšanas /pers. D/, kurā tika lūgts sniegt paskaidrojumu par pārskaitījumu 90 000 *euro* apmērā no /pers. C/ bankas konta".

[5.14] Tiesa, izvērtējot lietā esošo informāciju (tostarp Bāriņtiesas sarunu ierakstus ar /pers. C/), konstatēja, ka /pers. C/ sarunās atzinīgi izsakās par mazdēlu rūpēm, sauc viņus „par saviem putnēniem", piemin, ka pirms pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas viņi sazvanījušies, mazdēli nodrošinājuši pārtiku, palīdzēja ar naudas līdzekļiem, ar mazdēliem vienmēr bijušas labas attiecības. Tiesa atzina, ka kopumā /pers. C/ attieksme pret mazdēliem vērtējama kā pozitīva un mīloša, mazdēli no /pers. C/ teiktā par viņu labi rūpējas.

[5.15] Lietā esošie pierādījumi neapstiprina pieteicējas šaubas, ka /pers. C/ dzīvo /adrese /.

Bāriņtiesas darbinieču sarunas ar /pers. C/ 2020.gada 7.februārī, 2020.gada 7.maijā, 2020.gada 11.augustā un 2020.gada 16.septembrī notika /adrese/, kuru laikā arī /pers. C/ apstiprināja, ka minētā adrese „jau labu laiku" ir viņas pastāvīgā dzīvesvieta (*lietas 2.sējuma 165.–166.lapa, 3.sējuma 205.–206.lapa, 4.sējuma 49.–50.lapa*) . 2020.gada 11.augusta sarunas laikā /pers. C/ Bāriņtiesu darbiniecēm uzrādīja arī skapi, kurā atrodas viņas drēbes, un norādīja, ka dienas pārsvarā pavada mājās, staigājot pa „savu trasi". Mājās viena nepaliek, parasti ir kāds, kurš viņai varētu palīdzēt, ja tāda nepieciešamība rastos (*lietas 3.sējuma 205.–206.lapa*).

[5.16] Pieteicējas norādītais, ka /pers. H/ sagatavoja /pers. C/ vārdā dažādus iesniegumus, tostarp slēdza darījumus par elektroniskā paraksta izmantošanu un pie notāra izdeva /pers. D/ pilnvaru rīkoties /pers. C/ vārdā, pats par sevi vien neliecina par to, ka šāda rīcība būtu pretēja /pers. C/ interesēm. Tiesas rīcībā nav informācijas par to, ka pagaidu aizgādnis /pers. H/ būtu īstenojis kādas darbības, kas būtu vērtējamas kā aizgādnības pārvaldības interesēm neizdevīga aizgādņa darbība. Tāpat tiesa konstatēja, ka pagaidu aizgādnis /pers. H/ ir novērsis trūkumus sākotnēji iesniegtajā Aktā par mantu un Bāriņtiesa 2020.gada 5.oktobrī minēto aktu ir apstiprinājusi (*lietas 4.sējuma 83.–84.lapa*).

Tādējādi Bāriņtiesa pamatoti par /pers. C/ pagaidu aizgādni iecēla /pers. H/, kā arī atzina, ka nepastāv apstākļi, kas būtu par pamatu lemšanai par /pers. H/ atlaišanu no pagaidu aizgādņa pienākumu pildīšanas.

[5.17] Pārsūdzētajā lēmumā ir saskatāma tā izdošanas lietderības apsvērumu izdarīšana. Administratīvā procesa likuma 66.pantā ietvertie apsvērumi nav jāuztver kā stingra dogmatiska konstrukcija, bet gan tikai kā palīglīdzeklis, lai lēmuma pieņēmējs, savas kompetences ietvaros meklējot vispareizāko risinājumu, neaizmirstu par šiem būtiskajiem apsvērumiem (*Briede J., Levits E. 66.panta komentārs. Grām.: Administratīvā procesa likuma komentāri. A un B daļa. Briede J. (Zin. red.) Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2013, 638.–639.lpp.*). Līdz ar to tas, ka lietderības apsvērumi pārsūdzētajā lēmumā nav shematiski atbilstoši minētā panta pirmajā daļā iekļautajiem punktiem izvērsti atrunāti, nenozīmē, ka šie apsvērumi nebūtu vispār izdarīti.

[5.18] Pārsūdzētā lēmuma rezolutīvā daļa lietas dalībniekiem paziņota 2020.gada 10.marta Bāriņtiesas sēdē (*lietas 2.sējuma 91.lapa*), savukārt pārsūdzētais lēmums pieteicējai nosūtīts 2020.gada 1.aprīlī (*lietas 1.sējuma 21.lapa*).

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 69.panta pirmās daļas 2.punktu, Bāriņtiesu likuma 48.panta pirmo daļu, 49.panta pirmo daļu un Bāriņtiesu darbības noteikumu 70.punktu Bāriņtiesai sēdē pieņemtais lēmums rakstiski jānoformē un tā noraksts jānosūta administratīvā procesa dalībniekiem 10 darbadienu laikā pēc lēmuma pieņemšanas.

Ņemot vērā, ka pārsūdzētā lēmuma rezolutīvā daļa tika pieņemta 2020.gada 10.martā, pārsūdzētā lēmuma pilns teksts bija nosūtāms ne vēlāk kā 2020.gada 24.martā. Tādēļ konstatējams, ka Bāriņtiesa ir pieļāvusi procesuālu pārkāpumu. Taču konstatētais pārkāpums varēja vienīgi ietekmēt pārsūdzētā lēmuma pārsūdzēšanas termiņu, bet ne lēmuma saturu, tādēļ tas nevar būt par pamatu pārsūdzētā lēmuma atcelšanai.

[5.19] Iepazīstoties ar Bāriņtiesas sēdes protokolu (*lietas 2.sējuma 76.–92.lapa*), tiesa neguva apstiprinājumu pieteicējas norādītajam par konkrētā Bāriņtiesas sastāva neobjektivitāti vai vienlīdzīgas attieksmes pārkāpumiem paskaidrojumu sniegšanā. Savukārt atsevišķi procesuāli pārkāpumi, kas tostarp varētu būt Bāriņtiesas protokola sagatavošanas kavējums, pats par sevi neliecina, ka administratīvais process bijis neobjektīvs. Turklāt nav konstatējams, ka protokola sagatavošanas kavējums būtu kādā veidā kavējis pieteicēju aizstāvēt savas tiesības, kā arī nav konstatējams, ka pieteicēja būtu lūgusi viņai nosūtīt protokolu, iepazīties ar to vai arī izteikusi rakstiskus iebildumus par sēdes protokola sagatavošanas kavējumu.

Bāriņtiesa arī tiesvedības gaitā aktīvi iesaistījās, lai noskaidrotu /pers. C/ viedokli un dzīvesvietas apstākļus, kā arī pieprasīja papildu paskaidrojumus no pagaidu aizgādņa (*lietas 3.sējuma 166.–167.lapa, 4.sējuma 49.–51.lapa*). Tādējādi tiesai nebija šaubu, ka visas Bāriņtiesas darbības administratīvā procesa ietvaros, tostarp pārsūdzētais lēmums, ir bijušas /pers. C/ vislabākajās interesēs.

[6] Pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību, norādot, ka netika veikts objektīvs lietas apstākļu izvērtējums. Apelācijas sūdzībā norādīts turpmāk minētais.

[6.1] Ir pamatotas šaubas, ka /pers. C/ dzīvo /adrese /, jo tikšanās vai nu nenotiek, vai notiek uz terases, vai kafejnīcā, kā arī /pers. C/ nevar uzrādīt savas drēbes. Tikai 2020.gada 11.augustā /pers. C/ uzrādīja savu drēbju skapi, tātad pastāv iespēja, ka tikai no 2020.gada 11.augusta viņa sāka dzīvot norādītajā adresē.

[6.2] Pieteicēja apšauba, vai /pers. H/ rūpējas par /pers. C/ . Proti, vai /pers. H/ pārbauda, lai /pers. C/ nepaliktu bez palīdzības, vai viņa spēj rīkoties ar telefonu, vai ir paēdusi, vai rūpējas par pieteicējas mātes veselības stāvokli.

[6.3] /pers. H/ neinformēja pieteicēju, ka 2020.gada 26.oktobrī /pers. C/ atrasta uz grīdas, /adrese/ (pēc ārstes vārdiem). To pieteicēja uzzināja tikai no ārstes neiroloģes Paula Stradiņa klīniskās universitātes slimnīcas uzņemšanā, ka pieteicējas mātes stāvoklis ir smags, diagnoze – insults.

Tieši /pers. H/, iespējams, ir pieļāvis /pers. C/ veselības stāvokļa pasliktināšanos šajā ārkārtas situācijas laikā. Pastāvot *Covid-19* infekcijas riskiem, /pers. H/ ievietoja /pers. C/ aprūpes iestādē, kas atrodas riska grupā.

[6.4] Netika ievērots 2020.gada 10.marta Bāriņtiesas sēdes protokola noformēšanas termiņš, kā arī tajā nav dots atšifrējums tiesas sēdes locekļu apzīmējumam.

[6.5] 2016. un 2018.gadā veiktie aizdomīgie darījumi ar SIA „/Nosaukums A/", kas saistīti ar /pers. C/ kontiem, ir bijuši pretēji /pers. C/ tiesiskajām interesēm.

/pers. C/ sarunas audioierakstā ar Rīgas bāriņtiesas locekles palīdzi /pers. R/ 2020.gada 7.maija apsekošanas laikā /adrese/, /pers. C/ norādīja, ka viņai nekas nav zināms par viņas darījumu ar SIA „/Nosaukums A/" un viņa naudu šādam uzņēmumam nav aizdevusi. Ne Bāriņtiesa, ne tiesa nav pievērsusi uzmanību šiem darījumiem.

[6.6] Cesijas līgums ar SIA /Nosaukums E/ nebija pretējs /pers. C/ interesēm. Ne Bāriņtiesa, ne tiesa nav sniegusi pamatojumu, kā šāds darījums ir kaitējis /pers. C/ tiesiskajām interesēm. Ja šāds darījums būtu kaitējis /pers. C/ tiesiskajām interesēm, tad atbilstoši spēkā esošajam tiesiskajam regulējumam pieteicējai būtu pienākums atlīdzināt /pers. C/ nodarītos zaudējumus. Tiesības, kuras tika cedētas, nemaz nepastāvēja, tātad nekas no /pers. C/ mantas netika atsavināts un izdevumi vai citas nelabvēlīgās sekas /pers. C/ netika radītas. Darījums ir spēkā neesošs.

[6.7] /pers. D/ ir nokārtojis /pers. C/ elektronisko parakstu un sagatavoja viņas vārdā dažādus dokumentus, tostarp lūdza tiesu sazināties ar /pers. C/ elektroniski arī lietā par rīcībspējas ierobežošanu, tādējādi aizskarot /pers. C/ rīcības brīvību jomā, kur tā nav ierobežota.

/pers. C/ nemāk rīkoties ar datoru un elektronisko parakstu un neizprot šādu dokumentu būtību. Tāpat lietā ir dažādi apjomīgi /pers. C/ iesniegumi, kurus /pers. C/ pati nav spējīga sagatavot, taču visus šos apstākļus Bāriņtiesa ir ignorējusi.

[6.8] Pieteicējas lūgums SIA /Nosaukums A/ /pers. C/ netikties ar /pers. D/, /pers. H/ un /pers. P/ nepārkāpa /pers. C/ cilvēktiesības.

[6.9] Telefona sarunu izdruku izprasīšana bija tiesiska personas datu apstrāde un nepārkāpa /pers. C/ tiesības uz privātumu, jo pieteicēja pārstāvēja /pers. C/ intereses uz ģenerālpilnvaras Nr.3336 pamata, kas izdota 2019.gada 8.maijā un ģenerālpilnvaras Nr.7308 pamata, kas izdota 2018.gada 15.oktobrī.

[6.10] Tiesai iesniegti nesaprotama satura dokumenti, piemēram, ģimenes ārstes /pers. AB/ 2020.gada 16.septembra atbilde Nr.DT20-8812 mantisko un aizgādnības lietu nodaļai par informācijas sniegšanu /pers. C/ lietā, kuri ir nesaprotamā formātā, kas būtu izvērtējami kā neskaidrs dokuments.

Apšaubāms ir /pers. H/ 2020.gada 7.oktobra tiesai iesniegtais iesniegums par /pers. C/ saslimšanas simptomiem, jo pēc 2020.gada 5. un 8.oktobra telefonsarunām ar /pers. C/ secināms, ka tas neatbilst patiesībai.

2020.gada 16.septembra Bāriņtiesas apsekošanas akts neliecina par Bāriņtiesas darbinieku profesionālu un objektīvu attieksmi ar mērķi noskaidrot /pers. C/ pašsajūtu.

[7] Paskaidrojumā Bāriņtiesa apelācijas sūdzību uzskata par nepamatotu, savukārt pirmās instances tiesas spriedumu atzīst par tiesisku un pamatotu.

Motīvu daļa

[8] Pieteicēja lūdz lietu izskatīt mutvārdu procesā arī apelācijas instances tiesā. Izvērtējot izteiktā lūguma pamatojumu, norādāms turpmākais.

Kā atzīts judikatūrā, lietas izskatīšana tiesas sēdē ir lietderīga gadījumos, kuros no lietā esošajiem dokumentiem nevar gūt pilnīgu priekšstatu par izskatāmo jautājumu. Šādos apstākļos personu uzklausīšana tiesas sēdē var sekmēt pareizu izskatāmā jautājuma izlemšanu. Savukārt, ja lietas materiāli ir pietiekami izskatāmā jautājuma izlemšanai, tad mutvārdu process parasti nav lietderīgs (*Senāta 2014.gada 6.februāra sprieduma lietā Nr.SKA 0034-14 6.punkts*).

Apgabaltiesa norāda, ka rakstveida procesā lietas dalībniekiem tiek nodrošināts tāds pats tiesību apjoms kā mutvārdu procesā, arī tiesības pieteikt lūgumus, izteikt viedokli vai iesniegt pierādījumus, līdz ar to procesa veids nevar ietekmēt lietas dalībnieku procesuālās tiesības. Turklāt konstatējams, ka lieta mutvārdu procesā tiesas sēdēs tika izskatīta pirmās instances tiesā, sniedzot iespēju lietas dalībniekiem izteikt savus apsvērumus gan par tiesiskajiem, gan faktiskajiem lietas apstākļiem.

Tādējādi, ja apelācijas instances tiesā procesa dalībnieku mutvārdu uzklausīšana nav nepieciešama, lietu var izskatīt rakstveida procesā neatkarīgi no procesa dalībnieku vēlmēm (*Senāta 2016.gada 13.oktobra lēmuma lietā Nr.SKA-989/2016 6.punkts*).

Novērtējot lietas materiālus, Administratīvā apgabaltiesa nekonstatē nepieciešamību konkrēto lietu apelācijas instances tiesā skatīt mutvārdu procesā, jo lietā iesniegto dokumentu saturs un apjoms ļauj lietu vispusīgi, pilnvērtīgi un objektīvi izskatīt rakstveida procesā.

[9] Pirmās instances tiesa pamatoti atzina, ka pieteicēja, būdama /pers. C/ pagaidu aizgādnes statusā, ierobežoja /pers. C / tiesības uz privāto un ģimenes dzīvi, jo liedza /pers. C/ tiesības brīvi izvēlēties dzīvesvietu, uzturēt personiskus kontaktus un emocionāli tuvas attiecības ar ģimenes locekļiem, pieprasot SIA /Nosaukums F/, kurā /pers. C/ saņēma sociālās aprūpes un rehabilitācijas pakalpojumus, lai tās darbinieki neļautu /pers. C/ satikties ar mazdēliem un /pers. P/ (*lietas 1.sējuma 97.lapa*), kā arī, izprasot mobilo telefonu operatoram /pers. C/ telefona saziņas izdrukas, kontrolēja /pers. C/ saziņu.

Kā pamatoti uzsvēra pirmās instances tiesa, pieteicēja arī pēc pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas joprojām uzskata, ka ir

bijusi tiesīga noteikt /pers. C/ cilvēktiesību ierobežojumus, rīkoties ar viņas personas datiem, patstāvīgi pieņemt lēmumus /pers. C/ vārdā arī tajās jomās, kas konkrētajā gadījumā neietilpa pagaidu aizgādņa veicamo pienākumu un risināmo jautājumu lokā, tādējādi pastāv pamatotas bažas par to, ka pieteicēja, ja viņai atjaunotu pagaidu aizgādņa statusu, atkārtoti pieļautu /pers. C/ tiesību un tiesisko interešu pārkāpumus.

Administratīvā apgabaltiesa, izvērtējot administratīvā procesa dalībnieku argumentu pamatojumu kopsakarā ar lietā iesniegtajiem pierādījumiem, konstatē, ka pirmās instances tiesas spriedums ir pareizs, tādēļ Administratīvā apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu pievienojas tā motīviem un to neatkārto. Arī atbildes uz apelācijas sūdzības argumentiem izriet no pirmās instances tiesas pamatojuma.

[10] Pretēji pieteicējas apelācijas sūdzībā izteiktajam viedoklim, apgabaltiesa uzskata, ka pirmās instances tiesa ir veikusi lietas apstākļu vispusīgu un objektīvu izvērtējumu. Ievērojot minēto, pārsūdzētais lēmums ir uzskatāms par tiesisku administratīvo aktu.

Lietā svarīgākais apstāklis ir tas, ka pagaidu aizgādnis tiek iecelts tieši /pers. C/ interešu nodrošināšanai un aizsardzībai, līdz ar to /pers. C/ viedoklim, ievērojot, ka pagaidu aizgādnība viņai tika noteikta bez rīcībspējas ierobežojuma, izskatāmajā gadījumā ir izšķiroša nozīme. Tas izriet arī no Bāriņtiesu likuma 4.panta otrajā daļā noteiktā, ka bāriņtiesa prioritāri nodrošina aizgādnībā esošās personas tiesību un tiesisko interešu aizsardzību.

/pers. C/ 2020.gada 16.janvāra iesniegumā Bāriņtiesai (*lietas 1.sējuma 84.lapa*) pašrocīgi ierakstīja, ka nevēlas, lai par viņas pagaidu aizgādni būtu pieteicēja, un lūdza par aizgādni iecelt viņas mazdēlu /pers. D/. /pers. C/ savu viedokli nav mainījusi arī sarunu laikā ar bāriņtiesas darbinieci, atgādinot, ka viņa nevēlas, lai pieteicēja būtu pagaidu aizgādne, norādot, ka „labāk puikas", kā arī, „lai puikas paliek", „puiši pilda savus pienākumus labi".

Ar pārsūdzēto lēmumu par /pers. C/ pagaidu aizgādni tika iecelts /pers. H/, kā to bija lūgusi /pers. C/ 2020.gada 24.janvāra sūdzībā. Apgabaltiesā nav saņemta informācija, ka /pers. C/ būtu mainījusi savu viedokli par pagaidu aizgādni, arī pieteicēja uz šādiem dokumentiem apgabaltiesai nenorāda. Tāpat arī lietā nav iesniegti pierādījumi, kas liecinātu par to, ka /pers. H/ nepienācīgi pildītu pagaidu aizgādņa pienākumus.

Kā tika norādīts lietā iepriekš, atbilstoši Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2019.gada 31.oktobra lēmumā civillietā Nr.C30685319 noteiktajam /pers. C/ tika nodibināta pagaidu aizgādnība bez rīcībspējas ierobežojuma, piešķirot pagaidu aizgādnim /pers. C/ interešu nodrošināšanai izpildīt konkrēti un skaidri uzskaitītas darbības – veikt un pieņemt maksājumus, slēgt darījumus, rīkoties ar mantu un pārvaldīt to. Pagaidu aizgādnim atļauto darbību saraksts ir konkrēts, un tas nav paplašināms.

Minētais nozīmē, ka pārējās lietās pagaidu aizgādnim nav tiesību /pers. C/ vietā izlemt ar viņas privāto dzīvi saistītus jautājumus, jo /pers. C/ rīcībspēja ar iepriekš minēto lēmumu civillietā Nr.C30685319 netika ierobežota. Tas nozīmē, ka pieteicējai ir tiesības komunicēt ar /pers. C/ un piedāvāt viņai dažādus aprūpes modeļus, un gadījumā, ja /pers. C/ tam piekrīt, rūpēties par viņu.

Pieteicēja 2021.gada 5.maija iesniegumā apgabaltiesai uzsver, ka /pers. C/ iepriekš noteiktās diagnozes dēļ (demence) komunikācija ar viņu nav iespējama, /pers. C/ savu rīcību nav spējīga vadīt, kā arī izteikt savas vēlmes.

Izvērtējot minēto pieteicējas apgalvojumu, apgabaltiesa konstatē, ka /pers. C/ rīcībspējas pārbaude ir vispārējās jurisdikcijas tiesas kompetencē. Ja pieteicēja uzskata, ka /pers. C/ pilnīgi zaudēja rīcībspēju, tad minētais jautājums ir risināms vispārējās jurisdikcijas tiesā.

Savukārt saistībā ar pieteicējas argumentiem par 2016. un 2018.gadā veiktajiem darījumiem ar SIA „/Nosaukums A/", kas saistīti ar /pers. C/ kontiem, norādāms, ka minētie darījumi ir notikuši pirms Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2019.gada 31.oktobra lēmuma civillietā Nr.C30685319 pieņemšanas, līdz ar to tie nav attiecināmi uz periodu, kad Bāriņtiesas noteiktais pagaidu aizgādnis bija tiesīgs slēgt darījumus /pers. C/ interesēs.

[11] Ņemot vērā Senāta judikatūrā nostiprinātās atziņas, ka tiesas pienākums nav detalizēti atbildēt uz jebkuru argumentu un ka tiesai ir atļauts izvērtēt argumentus, kurus tā uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa (*Senāta 2010.gada 11.marta sprieduma lietā SKA-66/2010 14.punkts, 2012.gada 21.februāra rīcības sēdes lēmuma lietā SKA-186/2012 10.punkts*), apgabaltiesa atsevišķi nevērtēs pārējos apelācijas sūdzībā ietvertos argumentus, jo tie nevar ietekmēt šis lietas iznākumu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt /pers. B/ pieteikumu par Rīgas bāriņtiesas 2020.gada 10.marta lēmuma Nr.1-6/539 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente I.Kaļiņina

Tiesnese S.Liniņa

Tiesnese R.Paegle